

JĘZYK POLSKI

WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE ŚRÓDROCZNE I ROCZNE¹ OCENY

DLA UCZNIĄ KLASY VIb

ROK SZKOLNY 2023/24

Opracowanie: mgr Magdalena Cebula

¹ W poniższym spisie wymagań podkreślono te umiejętności, które będą kształcone w I półroczu.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE	KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE	TWORZENIE WYPOWIEDZI	SAMOKSZTAŁCENIE
• <u>relacjonuje treść fragmentu tekstu, ustala kolejność zdarzeń</u> • <u>omawia elementy świata przedstawionego</u> • <u>wyjaśnia pojęcia: akcja, wątek, fabuła</u> • <u>jednowątkowa, fabuła wielowątkowa, narrator</u> • <u>określa rodzaj literacki</u> • <u>referuje treść wiersza</u> • <u>wskazuje podmiot liryczny, adresata lirycznego, narratora</u> • <u>posługuje się terminami i pojęciami: narrator, narracja pierwszoosobowa, narracja trzecioosobowa, powieść, świat przedstawiony, akcja, wątek, fabuła jednowątkowa, powieść fantastycznonaukowa, fantasy, detektywistyczna, przygodowa, obyczajowa, fikcja literacka, scenariusz filmowy</u> • <u>wymienia profesje związane z telewizją</u> • <u>wymienia programy telewizyjne</u> • <u>relacjonuje treść artykułu</u> • <u>wyjaśnia pojęcia: bajka, moral, epika, uosobienie</u> • <u>relacjonuje treść bajek</u> • <u>wymienia rodzaje muzeów</u> • <u>wymienia motywy biblijne obecne w kulturze</u> • <u>relacjonuje treść przypowieści</u> • <u>odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie</u>	• <u>przedstawia podział wypowiedzeń</u> • <u>rozpoznaje i wskazuje odmienne części mowy</u> • <u>wyjaśnia pojęcia: czasowniki dokonane, czasowniki niedokonane, strona czynna, strona bierna, czasowniki przechodnie, czasowniki nieprzechodnie, bezokolicznik</u> • <u>relacjonuje zasady pisowni zakończeń -dztwo, -dzki oraz -ctwo, -cki</u> • <u>wymienia rodzaje zaimków</u> • <u>podaje zasady używania dłuższych i krótszych form zaimków</u> • <u>wymienia nieodmienne części mowy</u> • <u>wyjaśnia pojęcia: wykrzyknik i partykuła</u> • <u>relacjonuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni partykuły nie</u> • <u>wymienia części zdania</u> • <u>wymienia rodzaje związków wyrazowych</u> • <u>wymienia sposoby zapisywania wyrazów obcego pochodzenia</u> • <u>definiuje zdanie złożone</u> • <u>wymienia cechy zdań złożonych współrzędnie i zdań złożonych podrzędnie</u> • <u>wymienia cechy różnych typów zdań współrzędnych</u> • <u>odróżnia głoski od liter</u> • <u>dzieli głoski na samogłoski i spółgłoski</u> • <u>wymienia cechy głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych</u> • <u>wymienia cechy głosek ustnych i nosowych</u> • <u>wymienia sytuacje, kiedy akcentujemy wyrazy na trzecią i na czwartą sylabę od końca</u> • <u>wymienia zasady pisowni wielką i małą literą</u> • <u>wymienia zasady pisowni q, ę oraz om, on, em, en</u> • <u>wymienia zasady pisowni ó i u, rz i ż oraz ch i h</u> • <u>relacjonuje zasady używania dwukropka</u> • <u>wyjaśnia, do czego służy średnik w wypowiedziach</u> • <u>wymienia zasady stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym</u> • <u>relacjonuje zasady używania nawiasu</u> • <u>wymienia cechy języka potocznego</u> • <u>wymienia elementy składające się na etykietę językową</u>	• <u>wskazuje różnice pomiędzy charakterystyką a opisem postaci</u> • <u>wymienia elementy składające się na opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych i opis dzieła sztuki</u> • <u>wymienia cechy opisu przeżyć wewnętrznych</u> • <u>opisuje obraz, nazywając barwy użyte przez malarza</u> • <u>definiuje opowiadanie twórcze na podstawie przypowieści</u> • <u>podejmuje próby tworzenia ww. form wypowiedzi</u> • <u>wyjaśnia pojęcia: wyrazy neutralne, wyrazy nacechowane emocjonalnie, zdrobnienia, zgrubienia</u> • <u>wyjaśnia pojęcia: dyskusja, teza, hipoteza, argument, przykład</u> • <u>podaje różnice pomiędzy tezą a hipotezą, argumentem a przykładem</u> • <u>wylicza rodzaje perswazji</u> • <u>definiuje perswazję</u>	• <u>wyjaśnia pojęcia, korzystając z różnych źródeł</u> • <u>odnajduje hasło w słowniku poprawnej polszczyzny</u> • <u>odnajduje żądane hasło w słowniku terminów literackich</u>

OCENA DOSTATECZNA
Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE	KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE	TWORZENIE WYPOWIEDZI	SAMOKSZTAŁCENIE
• omawia kompozycję obrazu • charakteryzuje postacie przedstawione na obrazie • <u>określa tematykę utworu</u> • <u>charakteryzuje bohaterów utworów</u> • <u>odnajduje w tekście przykłady ilustrujące wskazane cechy charakteru</u> • wskazuje środki stylistyczne i określa ich funkcję • omawia specyfikę miejsca akcji • <u>rozdziela elementy realistyczne i fantastyczne w utworze</u> • nazywa wrażenia, które wzbudza w nim czytany tekst • wskazuje wątek główny i wątki poboczne • <u>wypowiada się na temat podmiotu lirycznego i adresata lirycznego</u> • <u>wskazuje funkcję rodzaju narracji</u> • <u>opisuje zadania osób zaangażowanych przy tworzeniu programów telewizyjnych i muzyki</u> • <u>podaje przykłady programów telewizyjnych i klasyfikuje je do właściwych kategorii</u> • <u>wskazuje uosobienia w bajkach i określa ich funkcje</u> • <u>wskazuje w utworach cechy gatunkowe</u> • <u>podaje różnice pomiędzy bajką a baśnią</u> • rozpoznaje wypowiedź jako tekst nieliteracki • określa tezę postawioną przez autora • opisuje specyfikę różnych muzeów • omawia pochodzenie wskazanych motywów biblijnych	• <u>odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych</u> • <u>wymienia kategorie gramatyczne poszczególnych części mowy</u> • <u>uzupełnia zdania właściwymi formami czasowników</u> • <u>wskazuje formy dokonane w tekście</u> • <u>przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i z biernej na czynną</u> • <u>wskazuje różnice w wymowie i pisowni podanych bezokoliczników</u> • <u>wyjaśnia zasady pisowni końcówek bezokoliczników</u> • <u>używa zaimków w odpowiednim kontekście</u> • <u>zastępuje różne wyrazy zaimkami</u> • <u>wymienia cechy nieodmiennych części mowy</u> • <u>odróżnia nieodmienne części mowy od odmiennych</u> • <u>wymienia cechy nieodmiennych części mowy: wykrzyknika i partykuły</u> • wskazuje typy wypowiedzi w tekstach • przekształca równoważniki zdań w zdania • definiuje rodzaje związków wyrazowych • charakteryzuje poszczególne części zdania • wskazuje zdania, w których podmiot nie jest wykonawcą czynności • rozpoznaje zdania złożone współrzędnie • rozpoznaje poszczególne typy zdań złożonych współrzędnie • definiuje głoski, sylaby i litery • wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne w podanych wyrazach • wskazuje głoski ustne i nosowe w podanych wyrazach • identyfikuje akcent paroksytoniczny jako dominujący w języku polskim • <u>wskazuje w tekście, gdzie należy postawić dwukropek</u> • w zdaniu wskazuje miejsca, w których powinien być przecinek • wskazuje miejsca, w których należy postawić myślnik • <u>wyjaśnia, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej a w jakich – nieoficjalnej odmiany języka</u> • wymienia związki frazeologiczne pochodzące z Biblii	• <u>przygotowuje materiały do napisania charakterystyki</u> • <u>przygotowuje materiały do opisu przeżyć wewnętrznych</u> • <u>formułuje tezę bądź hipotezę do podanego problemu</u> • <u>formułuje tezę do podanych argumentów</u> • <u>wyjaśnia różnice pomiędzy argumentami odwołującymi się do faktów i logiki a argumentami emocjonalnymi</u> • <u>wskazuje w podanym tekście argumenty oraz przykłady</u> • redaguje dialog urozmaicający akcję podanego tekstu • wymienia części, z których składa się list oficjalny • wybiera argumenty adekwatne do określonego listu oficjalnego	• <u>potrafi korzystać ze słownika terminów literackich</u> • wyszukuje w słowniku potrzebne informacje • podejmuje próby krytycznej oceny pozyskanych informacji • korzysta z zasobów internetowych oraz z zasobów biblioteki szkolnej

OCENA DOBRA

Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE	KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE	TWORZENIE WYPOWIEDZI	SAMOKSZTAŁCENIE
• <u>nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim obraz, tekst</u>• <u>omawia problematykę utworu</u>• <u>określa doświadczenia bohaterów i porównuje je z własnymi</u>• wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów• <u>nazywa emocje, których doświadczają bohaterowie</u>• wyciąga wnioski• odróżnia informacje o faktach od opinii• wyjaśnia znaczenia dosłowne i przenośne tekstu• <u>wskazuje uosobienie oraz wyrazy dźwiękonaśladowcze i określa ich funkcje</u>• wyjaśnia funkcję powtórzeń w tekście• omawia funkcję epitetów• wskazuje cechy artykułu prasowego we fragmencie• <u>wskazuje i omawia morał w bajkach</u>• <u>wypowiada się na temat specyfiki teatru</u>• <u>wymienia cechy programów telewizyjnych</u> • wymienia znane sobie muzea i przypisuje je do podanych kategorii• nazywa cechy, którymi powinni się charakteryzować przedstawiciele poszczególnych profesji• wyjaśnia pochodzenie oraz znaczenie związków frazeologicznych pochodzących z Biblii• wyjaśnia metaforyczne znaczenie przypowieści	• <u>rozpoznaje formę wskazanej części mowy</u>• <u>tworzy czasowniki dokonane od niedokonanych</u>• <u>wskazuje czasowniki nieprzechodnie</u>• <u>tworzy formy osobowe do podanych bezokoliczników</u>• <u>zapisuje bezokoliczniki od podanych form osobowych</u>• <u>tworzy odpowiednie formy zaimków</u>• <u>wskazuje jakie części mowy zastępują podane zaimki</u>• <u>tworzy przysłówki od podanych przymiotników</u>• <u>rozpoznaje nieodmienne części mowy w tekście</u>• <u>wskazuje w tekście partykuły i wykrzykniki</u>• łączy wypowiedzenia tak, aby powstały zdania złożone• w zdaniu wskazuje wyrazy, które tworzą związki wyrazowe• wskazuje wyrazy poza związkami w zdaniu• koryguje zdania pojedyncze pod kątem interpunkcji• nazywa rodzaje zdań złożonych• tworzy i zapisuje zdania złożone współrzędnie• odróżnia spółgłoski miękkie od twardych• odróżnia głoski dźwięczne od bezdźwięcznych oraz ustne od nosowych• wskazuje akcent w podanych wyrazach• uzasadnia pisownię <i>nie</i> z różnymi częściami mowy w podanych przykładach• uzasadnia pisownię podanych słów• podaje wyrazy pokrewne uzasadniające pisownię• uzasadnia użycie dwukropka w podanych przykładach• <u>wskazuje różnice pomiędzy językiem mówionym a językiem pisanym</u>	• <u>tworzy plan charakterystyki wskazanego bohatera literackiego</u>• <u>redaguje plan opisu przeżyć wewnętrznych</u>• redaguje opis sytuacji na podstawie podanego planu• <u>opisuje uczucia i stany wewnętrzne bohaterów podanej sytuacji</u>• formułuje argumentację do podanej tezy• wzbogaca podany tekst o elementy urozmaicające• redaguje plan wydarzeń opowiadania twórczego• przekształca podaną wiadomość w list oficjalny• koryguje podany przykład listu oficjalnego	• <u>wykorzystuje słownik poprawnej polszczyzny przy tworzeniu tekstów</u>• określa swoistość definicji słownikowych

OCENA BARDZO DOBRA
Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE	KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE	TWORZENIE WYPOWIEDZI	SAMOKSZTAŁCENIE
• <u>formułuje problem przedstawiony na obrazie</u> • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów • <u>wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach</u> • <u>interpretuje znaczenie puenty utworu</u> • <u>interpretuje metaforyczne wypowiedzi</u> • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń • wyraża własną opinię na temat zagadnień poruszonych w tekście • <u>omawia specyfikę telewizji jako medium</u> • opisuje wybrane muzeum • omawia specyfikę muzyki jako dziedziny sztuki • odnajduje motywy biblijne w tekstach kultury • charakteryzuje komiks jako tekst kultury, wskazuje charakterystyczne dla niego cechy	• <u>stosuje właściwe formy odmiennych części mowy</u> • <u>stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w odpowiednim kontekście</u> • <u>wymienia sytuacje, w których używa się strony biernej i wyjaśnia dlaczego</u> • <u>używa dłuższych i krótszych form zaimków w odpowiednich kontekstach</u> • <u>używa przysłówków w tekście</u> • <u>posługuje się przyimkami i spójnikami w tekście</u> • <u>używa partykuł i wykrzykników w tekście</u> • przekształca zdania tak, aby zastosuje inny rodzaj podmiotu • zdania pojedyncze nierozwinięte przekształca w zdanie pojedyncze rozwinięte • klasyfikuje związki wyrazowe • wykonuje wykresy zdań złożonych • wskazuje słowa, w których litera <i>i</i> oznacza tylko miękkość głoski, w których – tworzy sylabę • wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne, ustne i nosowe w tekście • czyta podany tekst poprawnie akcentując wszystkie wyrazy • tworzy tekst, w którym stosuje poprawną pisownię wyrazów z <i>ó, u, rz, ż, ch, h</i> • <u>stosuje zasady poprawnej pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy we własnym tekście</u> • tworzy tekst, w którym stosuje pisownię wyrazów wielką i małą literą • <u>stosuje dwukropek we własnych tekstach</u> • tworzy teksty poprawnie stosując przecinki • <u>posługuje się różnymi odmianami języka stosownie do sytuacji</u>	• <u>tworzy charakterystykę wskazanego bohatera literackiego</u> • <u>stosuje zasady budowania akapitów</u> • <u>właściwie argumentuje, uogólnia, podsumowuje i porównuje</u> • redaguje dobrze zorganizowany, jasny i zrozumiały opis sytuacji • <u>tworzy pogłębiony opis przeżyć wewnętrznych, trafnie nazywając uczucia oraz stany psychiczne, posługując się bogatym słownictwem</u> • przy opisie dzieła sztuki wnikliwie przedstawia elementy charakterystyczne, w sposób kompetentny omawia cechy sztuki • redaguje tekst informacyjny • <u>aktywnie uczestniczy w dyskusji</u> • <u>formułuje różne sposoby wyrażania oczekiwań</u> • redaguje wypowiedź twórczą zawierającą elementy urozmaicające • tworzy opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy • redaguje opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści • redaguje list oficjalny	• krytycznie ocenia pozyskane informacje • <u>dokonuje selekcji informacji</u> • efektywnie posługuje się technologią informacyjną • <u>prezentuje własne zainteresowania</u>

OCENA CELUJĄCA

Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE	KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE	TWORZENIE WYPOWIEDZI	SAMOKSZTAŁCENIE
wykorzystuje bogate kontekstyporównuje różne teksty kultury podejmujące podobną problematykę<u>omawia kontekst historyczny fragmentów tekstu</u><u>interpretuje obraz w kontekście wiersza</u>przedstawia tło historyczne powieściwskazuje elementy zgodne z prawdą historyczną oraz te, które jej przecząwskazuje teksty kultury, w których muzyka pełni istotną rolęomawia inny tekst kultury w konwencji <i>fantasy</i>porównuje książkę z filmem	<u>bezbłędnie rozpoznaje części mowy</u>odróżnia zdania złożone współrzędnie od zdań złożonych podrzędnie i samodzielnie wykonywać ich wykresypoprawnie zapisuje wszystkie wyrazy z trudnością ortograficzną (pisownia ó i u, rz i ż, ch i h, <u>częstka nie</u>)<u>świadomie używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej</u>	<u>podejmuje dyskusję na temat omawianych problemów</u>tworzy opowiadanie w konwencji <i>science-fiction</i><u>formułuje i rozwiązuje problemy badawcze</u><u>formułuje pytania filozoficzne</u><u>redaguje opis przeżyć wewnętrznych</u>redaguje opowiadanie z wątkiem detektywistycznymredaguje reklamę<u>redaguje bajkę</u>redaguje oryginalny scenariusz filmowy na podstawie własnego pomysłu	<u>przygotowuje prezentację na wybrany temat</u><u>wykazuje zainteresowanie życiem kulturalnym swojego regionu</u>korzysta z zasobów Gminnej Biblioteki Publicznej